

Gheorghe Ivan**Mari-Claudia Ivan**

Drept penal. Partea specială

Conform Codului penal

Ediția 6**- revizuită și adăugită -**

Editura C.H. Beck
București 2024

Cuprins

Abrevieri.....	IX
Introducere.....	1
Capitolul I. Infraacțiuni contra persoanei.....	3
Secțiunea 1. Aspecte comune.....	3
Secțiunea a 2-a. Infraacțiuni contra vieții	7
§1. Omorul.....	7
§2. Omorul calificat.....	21
§3. Uciderea la cererea victimei.....	43
§4. Determinarea sau înlesnirea sinuciderii	45
§5. Uciderea din culpă.....	50
Secțiunea a 3-a. Infraacțiuni contra integrității corporale sau a sănătății.....	63
§1. Lovirea sau alte violențe	63
§2. Vătămarea corporală	71
§3. Lovirile sau vătămările cauzatoare de moarte	89
§4. Vătămarea corporală din culpă	96
§5. Relele tratamente aplicate minorului	103
§6. Încăierarea	107
Secțiunea a 4-a. Infraacțiuni săvârșite asupra unui membru de familie.....	109
§1. Violența în familie.....	109
§2. Uciderea ori vătămarea nou-născutului săvârșită de către mamă	114
Secțiunea a 5-a. Agresiuni asupra fătului.....	121
§1. Întreruperea cursului sarcinii.....	121
§2. Vătămarea fătului	123
Secțiunea a 6-a. Infraacțiuni contra libertății persoanei.....	126
§1. Lipsirea de libertate în mod ilegal.....	126
§2. Amenințarea	133
§3. Șantajul	138
§4. Hărțuirea	150
Secțiunea a 7-a. Infraacțiuni contra libertății și integrității sexuale.....	152
§1. Violul.....	152
§2. Violul săvârșit asupra unui minor	170
§3. Agresiunea sexuală.....	179
§4. Agresiunea sexuală săvârșită asupra unui minor	185
§5. Determinarea sau înlesnirea întreținerii de acte sexuale sau de natură sexuală între minori.....	189
§6. Coruperea sexuală a minorilor	190
§7. Racolarea minorilor în scopuri sexuale	195
§8. Fapte comise în circumstanțe agravante	197
§9. Hărțuirea sexuală.....	198

Secțiunea a 8-a. Infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private	201
§1. Violarea de domiciliu	201
§2. Violarea sediului profesional	207
§3. Violarea vieții private	208
§4. Divulgarea secretului profesional	215
Capitolul II. Infrațiuni contra patrimoniului	219
Secțiunea 1. Aspecte comune	219
Secțiunea a 2-a. Furtul	223
Secțiunea a 3-a. Furtul calificat (agravat)	238
Secțiunea a 4-a. Tâlhăria	252
Secțiunea a 5-a. Tâlhăria calificată (agravată)	260
Secțiunea a 6-a. Tâlhăria urmată de moartea victimei	264
Secțiunea a 7-a. Abuzul de încredere	265
Secțiunea a 8-a. Gestiunea frauduloasă	272
Secțiunea a 9-a. Însușirea bunului găsit sau ajuns din eroare la făptuitor	277
Secțiunea a 10-a. Înșelăciunea	283
Secțiunea a 11-a. Distrugerea	300
Secțiunea a 12-a. Distrugerea calificată	306
Secțiunea a 13-a. Distrugerea din culpă	307
Secțiunea a 14-a. Tulburarea de posesie	308
Capitolul III. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat	314
Secțiunea 1. Infrațiuni contra autorității	314
§1. Aspecte comune	314
§2. Ultrajul	315
§3. Uzurparea de calități oficiale	323
Capitolul IV. Infrațiuni contra înfăptuirii justiției	327
Secțiunea 1. Aspecte comune	327
Secțiunea a 2-a. Nedenunțarea	330
Secțiunea a 3-a. Omisiunea sesizării	336
Secțiunea a 4-a. Inducerea în eroare a organelor judiciare	337
Secțiunea a 5-a. Favorizarea făptuitorului	343
Secțiunea a 6-a. Tăinuirea	351
Secțiunea a 7-a. Influențarea declarațiilor	355
Secțiunea a 8-a. Mărturia mincinoasă	362
Secțiunea a 9-a. Sustragerea sau distrugerea de probe ori de înscrisuri	372
Secțiunea a 10-a. Ultrajul judiciar	375
Secțiunea a 11-a. Cercetarea abuzivă	377
Secțiunea a 12-a. Supunerea la rele tratamente	380
Secțiunea a 13-a. Tortura	382
Secțiunea a 14-a. Represiunea nedreaptă	385
Secțiunea a 15-a. Evadarea	387
Secțiunea a 16-a. Înlesnirea evadării	390
Secțiunea a 17-a. Nerespectarea hotărârilor judecătorești	392

Capitolul V. Infrațiuni de corupție și de serviciu.....	402
Secțiunea 1. Aspecte comune.....	402
Secțiunea a 2-a. Infrațiuni de corupție.....	404
§1. Aspecte comune	404
§2. Luarea de mită	409
§3. Darea de mită.....	452
§4. Traficul de influență	467
§5. Cumpărarea de influență	491
Secțiunea a 3-a. Infrațiuni de serviciu	498
§1. Aspecte comune	498
§2. Delapidarea	500
§3. Purtarea abuzivă	511
§4. Abuzul în serviciu	515
§5. Neglijența în serviciu.....	543
§6. Violarea secretului corespondenței	550
 Capitolul VI. Infrațiuni de fals	 558
Secțiunea 1. Aspecte comune.....	558
Secțiunea a 2-a. Falsificarea de monede, timbre sau de alte valori	559
§1. Falsificarea de monede.....	559
Secțiunea a 3-a. Falsuri în înscrisuri	563
§1. Aspecte comune	563
§2. Falsul material în înscrisuri oficiale.....	565
§3. Falsul intelectual.....	571
§4. Falsul în înscrisuri sub semnătură privată.....	580
§5. Uzul de fals.....	589
§6. Falsul în declarații	594
§7. Falsul privind identitatea.....	599
 Capitolul VII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială	 605
Secțiunea 1. Infrațiuni contra ordinii și liniștii publice	605
§1. Aspecte comune	605
§2. Tulburarea ordinii și liniștii publice.....	606
§3. Ultrajul contra bunelor moravuri	612
Secțiunea a 2-a. Infrațiuni contra familiei	615
§1. Aspecte comune	615
§2. Incestul.....	616
§3. Abandonul de familie	620
§4. Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului.....	629
 Bibliografie	 631

Capitolul I

Infrațiuni contra persoanei

Secțiunea 1. Aspecte comune

1. Infrațiunile contra persoanei constituie conținutul Titlului I al Părții speciale a Codului penal (Legea nr. 286/2009)¹.

2. **Obiectul juridic generic** constă în relațiile sociale referitoare la drepturile indisolubil legate de existența fizică și personalitatea omului. Aceste drepturi sunt: dreptul la viață, la integritate corporală și sănătate, dreptul la libertate, dreptul la demnitate.

---

¹ M.Of. nr. 510 din 24 iulie 2009. Codul penal, cu modificările și completările ulterioare, a intrat în vigoare la 1 februarie 2014, potrivit art. 246 din Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal (M.Of. nr. 757 din 12 noiembrie 2012). Înainte de a intra în vigoare, actualul Cod penal a suferit unele modificări prin Legea nr. 27/2012 (M.Of. nr. 180 din 20 martie 2012), prin Legea nr. 63/2012 (M.Of. nr. 258 din 19 aprilie 2012) și prin Legea nr. 187/2012. Însă, și după intrarea în vigoare, actualul Cod penal a suferit modificări prin Legea nr. 159/2014 (M.Of. nr. 887 din 5 decembrie 2014), prin O.U.G. nr. 18/2016 (M.Of. nr. 389 din 23 mai 2016), prin Legea nr. 151/2016 (M.Of. nr. 545 din 20 iulie 2016), prin O.U.G. nr. 13/2017 (M.Of. nr. 92 din 1 februarie 2017), prin O.U.G. nr. 14/2017 (M.Of. nr. 101 din 5 februarie 2017) [cu privire la critica adoptării O.U.G. nr. 13/2017, a se vedea *Gh. Ivan*, Noile modificări ale Codului penal și Codului de procedură penală, în *Pro Lege* nr. 1/2017, p. 312-327 (<http://revistaprolege.ro/revista-prolege-nr-12017/>)], prin Legea nr. 193/2017 (M.Of. nr. 598 din 25 iulie 2017), prin Legea nr. 49/2018 (M.Of. nr. 194 din 2 martie 2018), prin O.U.G. nr. 28/2020 (M.Of. nr. 228 din 20 martie 2020), prin Legea nr. 217/2020 (M.Of. nr. 1012 din 30 octombrie 2020), prin Legea nr. 233/2020 (M.Of. nr. 1036 din 5 noiembrie 2020), prin Legea nr. 274/2020 (M.Of. nr. 1144 din 26 noiembrie 2020), prin Legea nr. 146/2021 (M.Of. nr. 515 din 18 mai 2021), prin Legea nr. 186/2021 (M.Of. nr. 657 din 2 iulie 2021), prin Legea nr. 207/2021 (M.Of. nr. 720 din 22 iulie 2021), prin Legea nr. 8/2022 (M.Of. nr. 20 din 6 ianuarie 2022), prin O.U.G. nr. 71/2022 (M.Of. nr. 531 din 30 mai 2022), prin Legea nr. 170/2022 (M.Of. nr. 548 din 6 iunie 2022), prin Legea nr. 171/2023 (M.Of. nr. 532 din 15 iunie 2023), prin Legea nr. 200/2023 (M.Of. nr. 616 din 6 iulie 2023), prin Legea nr. 213/2023 (M.Of. nr. 629 din 10 iulie 2023), prin Legea nr. 214/2023 (M.Of. nr. 634 din 11 iulie 2023), prin Legea nr. 217/2023 (M.Of. nr. 634 din 11 iulie 2023), prin Legea nr. 248/2023 (M.Of. nr. 673 din 21 iulie 2023), prin Legea nr. 258/2023 (M.Of. nr. 871 din 28 septembrie 2023), prin Legea nr. 291/2023 (M.Of. nr. 968 din 25 octombrie 2023), prin Legea nr. 314/2023 (M.Of. nr. 1013 din 7 noiembrie 2023), prin Legea nr. 323/2023 (M.Of. nr. 1020 din 8 noiembrie 2023), prin Legea nr. 401/2023 (M.Of. nr. 1132 din 14 decembrie 2023), prin Legea nr. 424/2023 (M.Of. nr. 1194 din 29 decembrie 2023), prin Legea nr. 430/2023 (M.Of. nr. 1 din 3 ianuarie 2024), prin Legea nr. 58/2024 (M.Of. nr. 243 din 21 martie 2024), prin Legea nr. 172/2024 (M.Of. nr. 510 din 31 mai 2024) și prin Legea nr. 202/2024 (M.Of. nr. 607 din 28 iunie 2024). Deopotrivă, unele dispoziții ale actualului Cod penal au fost declarate neconstituționale sau li s-a recunoscut constituționalitatea numai dacă respectă anumite condiții impuse de către Curtea Constituțională a României.

3. Obiectul material. Unele dintre infracțiunile contra persoanei au și un obiect material, constând în corpul victimei infracțiunii (de exemplu, infracțiunile contra vieții, infracțiunile contra integrității corporale sau a sănătății). Altele sunt lipsite de un asemenea obiect (de pildă, infracțiunile contra libertății persoanei).

4. Subiectul activ. De regulă, infracțiunile contra persoanei nu sunt condiționate de o calitate specială a făptuitorului. Sunt însă și cazuri când legea cere o astfel de calitate, fie pentru existența infracțiunii în formă simplă (de exemplu, calitatea de mamă în cazul uciderei nou-născutului de către mamă sau în cazul pruncuciderii)¹, fie pentru existența unor forme mai grave (de pildă, calitatea de membru de familie în cazul omorului).

Participația penală este posibilă, în cazul acestor infracțiuni, atât sub forma coautoratului, cât și sub forma instigării sau a complicității.

5. Latura obiectivă. Sub aspectul *elementului material* al laturii lor obiective, infracțiunile contra persoanei constau în fapte de o destul de mare varietate. La unele dintre aceste infracțiuni (omorul, uciderea din culpă), fapta se poate prezenta fie sub forma unei acțiuni, fie sub forma unei inacțiuni, pe când la altele (amenințarea, șantajul) fapta nu se poate realiza decât prin săvârșirea unei acțiuni. În unele cazuri, legea cere și producerea unui anumit rezultat (de exemplu, moartea persoanei, în cazul infracțiunilor contra vieții).

Urmarea imediată constă într-o atingere adusă atributelor persoanei, protejate prin normele de incriminare.

Legătura de cauzalitate trebuie să existe la majoritatea infracțiunilor.

6. Latura subiectivă. Cele mai multe infracțiuni contra persoanei se săvârșesc cu intenție directă sau indirectă. Unele dintre aceste infracțiuni se săvârșesc însă și din culpă (uciderea din culpă, vătămarea corporală din culpă). În sfârșit, sunt infracțiuni contra persoanei care se săvârșesc și cu praeterintenție (cum ar fi vătămarea corporală) sau numai cu praeterintenție (lovirile sau vătămrile cauzatoare de moarte).

7. Formele infracțiunii. Infracțiunile contra persoanei sunt susceptibile, în marea lor majoritate, de *acte de pregătire și tentativă*. Actele de pregătire nu sunt sancționate. În anumite cazuri, legea prevede însă sancționarea tentativei.

8. Sancționarea. Pedepsa diferă în funcție de gravitatea infracțiunii.

9. Clasificarea. Infracțiunile contra persoanei au fost împărțite, în raport cu atributul pe care îl încalcă, în nouă subgrupe, iar acestea au fost incluse în Titlul I din Partea specială a Codului penal, în următoarea ordine: infracțiuni contra vieții

---

¹ Gh. Ivan, Drept penal. Partea specială. Cu referiri la Noul Cod penal, Ed. C.H. Beck, București, 2010, p. 64; Gh. Ivan, M.-C. Ivan, Drept penal. Partea specială conform noului Cod penal, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 89; Gh. Ivan, M.-C. Ivan, Drept penal. Partea specială conform noului Cod penal, ed. a 2-a, Ed. C.H. Beck, București, 2015, p. 93; Gh. Ivan, M.-C. Ivan, Drept penal. Partea specială conform noului Cod penal, ed. a 3-a, Ed. C.H. Beck, București, 2017, p. 95; Gh. Ivan, M.-C. Ivan, Drept penal. Partea specială conform noului Cod penal, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2019, p. 96; Gh. Ivan, M.-C. Ivan, Drept penal. Partea specială conform Codului penal, ed. a 5-a, Ed. C.H. Beck, București, 2023, p. 112.

(Capitolul I); infrațiuni contra integrității corporale sau sănătății (Capitolul II); infrațiuni săvârșite asupra unui membru de familie (Capitolul III); agresiuni asupra fătului (Capitolul IV); infrațiuni privind obligația de asistență a celor în primejdie (Capitolul V); infrațiuni contra libertății persoanei (Capitolul VI); traficul și exploatarea persoanelor vulnerabile (Capitolul VII); infrațiuni contra libertății și integrității sexuale (Capitolul VIII); infrațiuni ce aduc atingere domiciliului și vieții private (Capitolul IX)¹.

¹ În *Codul penal din 1969* infracțiunile contra persoanei erau împărțite, în raport cu atributul pe care îl încălcau, în patru subgrupe, iar acestea erau incluse în Titlul al II-lea din Partea specială a Codului penal, în următoarea ordine: infracțiuni contra vieții, integrității corporale și sănătății; infracțiuni contra libertății; infracțiuni privitoare la viața sexuală; infracțiuni contra demnității (a se vedea, pe larg, *Gh. Ivan*, Drept penal. Partea specială. Cu referiri la Noul Cod penal, op. cit., p. 3-226).

Actualul Cod penal nu a mai incriminat faptele contra demnității (insulta și calomnia), așa cum acestea subzistau (doar de formă în ultima perioadă) în Codul penal din 1969 (art. 205 și art. 206). Aceste texte aveau următorul conținut:

Art. 205. Insulta: „(1) *Atingerea adusă onoarei ori reputației unei persoane prin cuvinte, prin gesturi sau prin orice alte mijloace, ori prin expunerea la batjocură, se pedepsește cu amendă.*

(2) *Aceeași pedeapsă se aplică și în cazul când se atribuie unei persoane un defect, boală sau infirmitate care, chiar reale de-ar fi, nu ar trebui relevate.*

(3) *Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.*

(4) *Împăcarea părților înlătură răspunderea penală”.*

Art. 206. Calomnia: „(1) *Afirmarea sau imputarea în public, prin orice mijloace, a unei fapte determinate privitoare la o persoană, care, dacă ar fi adevărată, ar expune acea persoană la o sancțiune penală, administrativă sau disciplinară, ori disprețului public, se pedepsește cu amendă de la 2.500.000 lei la 130.000.000 lei.*

(2) *Acțiunea penală se pune în mișcare la plângerea prealabilă a persoanei vătămate.*

(3) *Împăcarea părților înlătură răspunderea penală”.*

Prin D.C.C. nr. 62/2007 (M.Of. nr. 104 din 12 februarie 2007) s-a admis excepția de neconstituționalitate ridicată cu privire la dispozițiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea Codului penal, precum și pentru modificarea și completarea altor legi, partea referitoare la *abrogarea* art. 205, art. 206 și art. 207 C.pen. din 1969, constatându-se ca acestea sunt neconstituționale.

La rândul său, *instanța supremă* a admis recursul în interesul legii declarat de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție și sesizarea Colegiului de conducere al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel București, statuând că normele de incriminare a insultei și calomniei cuprinse în art. 205 și art. 206 C.pen. din 1969, precum și prevederile art. 207 din același cod privind proba verității, abrogate prin dispozițiile art. I pct. 56 din Legea nr. 278/2006, dispoziții declarate neconstituționale prin D.C.C. nr. 62/2007, nu sunt în vigoare [I.C.C.J., S.U., Decizia nr. 8/2010 (M.Of. nr. 416 din 14 iunie 2011)].

Codul penal al Republicii Moldova (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143535&lang=ro#) consacră următoarea sistematizare: infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei (Capitolul II al Părții speciale); infracțiuni contra libertății, cinstei și demnității persoanei (Capitolul III al Părții speciale); infracțiuni privind viața sexuală (Capitolul IV al Părții speciale); infracțiuni contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi constituționale ale cetățenilor (Capitolul V al Părții speciale). Este de menționat că în Capitolul I al Părții speciale a acestui cod sunt prevăzute infracțiunile contra păcii și securității omenirii, precum

și infracțiunile de război, iar în Capitolul VI al Părții speciale a codului menționat anterior, infracțiunile contra patrimoniului. Capitolul VII al Părții speciale a Codului penal al Republicii Moldova este destinat infracțiunilor contra familiei și minorilor, printre care se numără incestul, violența în familie, abuzul părinților și altor persoane la adopția copiilor, traficul de copii, utilizarea rezultatelor muncii sau serviciilor unei persoane care este victimă a traficului de copii, scoaterea ilegală a copiilor din țară, atragerea minorilor la activitate criminală sau determinarea lor la săvârșirea unor fapte imorale, pornografia infantilă, recurgerea la prostituția practică de un copil, atragerea minorilor la consumul ilegal de substanțe stupefiante, psihotrope și/sau de alte substanțe cu efecte similare.

Codul contravențional al Republicii Moldova (https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=143081&lang=ro#) ocrotește onoarea și demnitatea persoanei fizice prin includerea faptelor de injurie și calomnie în rândul contravențiilor. Astfel, art. 69 din acest cod, cu denumirea marginală „Injuria”, are următorul conținut:

„(1) *Injuria, adică exprimarea verbală, scrisă sau nonverbală, inclusiv prin desen sau imagine, care ofensează intenționat persoana și care contravine normelor de conduită general acceptate într-o societate democratică,*

se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 10 la 20 de ore.

(2) *Injuria adusă în mass-media sau prin intermediul unui sistem informatic se sancționează cu amendă de la 30 la 50 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.*

(3) *Faptele prevăzute la alin. (1) sau (2) săvârșite din motive de prejudecată se sancționează cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore”.*

La rândul său, art. 70 din *Codul contravențional al Republicii Moldova*, cu denumirea marginală „Calomnia”, prevede:

„(1) *Calomnia, adică răspândirea cu bună știință a unor informații mincinoase ce defăimează o altă persoană,*

se sancționează cu amendă de la 48 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore, cu amendă de la 72 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) *Aceeași acțiune însoțită de învinuirea în săvârșirea unei infracțiuni se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 60 de ore, cu amendă de la 90 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 6 luni la un an.*

(3) *Fapta prevăzută la alin. (1) și (2), săvârșită din motive de prejudecată, se sancționează cu amendă de la 72 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 30 la 60 de ore, sau cu arest contravențional de până la 15 zile, cu amendă de la 180 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere cu privarea de dreptul de a deține anumite funcții sau de dreptul de a desfășura anumite activități pe un termen de la 6 luni la un an”.*

Potrivit art. 10 din *Codul contravențional al Republicii Moldova*, constituie contravenție fapta – acțiunea sau inacțiunea – ilicită, cu un grad de pericol social mai redus decât infracțiunea, săvârșită cu vinovăție, care atentează la valorile sociale ocrotite de lege, este prevăzută de prezentul cod și este pasibilă de sancțiune contravențională.

Secțiunea a 2-a. Infracțiuni contra vieții

§1. Omorul

10. Noțiune și definiție. Potrivit art. 188 alin. (1) C.pen., *omorul* (simplu) constă în *uciderea unei persoane*.

Codul penal actual a preluat în art. 188, fără modificări, incriminarea din art. 174 C.pen. din 1969.

11. Obiectul juridic. Omorul are ca obiect juridic specific relațiile sociale referitoare la dreptul la viață asigurat fiecărui om. Momentul când *începe* viața a prilejuit exprimarea mai multor opinii în doctrina penală.

Unii autori români consideră că, în sensul legii penale, ocrotirea vieții persoanei începe odată cu desprinderea fătului de mamă, moment în care acesta încetează să mai fie o parte a corpului mamei¹.

Alți autori români opinează că momentul nașterii nu coincide cu cel al desprinderii fătului de mamă, ci se situează mai înainte, între declanșarea procesului nașterii și nașterea propriu-zisă, când fătul a fost expulzat sau extras din uterul mamei, chiar dacă nu au fost expulzate și anexele fetale (placentă, membrane, cordon ombilical) și nici nu s-a realizat autonomia fătului de mamă. În acest proces de naștere se pot comite acte de pruncucidere². În același sens, și unii autori italieni arată că, potrivit legislației italiene, calitatea de om nu începe cu nașterea propriu-zisă, adică cu completa desprindere a fătului de mamă, ci într-un moment anterior, și anume când a început desprinderea fătului de uterul femeii³. În viziunea legislației italiene, constituie omor și uciderea fătului în timpul desprinderii din uterul mamei, adică în timpul procesului nașterii. Această poziție a fost adoptată și de doctrina și legea penală germană⁴.

În România este protejată demnitatea persoanei într-o anumită măsură; astfel, potrivit art. 2 pct. 1) din Legea nr. 61/1991 pentru sancționarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii și liniștii publice, republicată (M.Of. nr. 125 din 18 februarie 2020), constituie *contravenție* săvârșirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiții încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracțiuni: săvârșirea în public de fapte, acte sau gesturi obscene, proferarea de *injurii*, *expresii jignitoare* sau vulgare, amenințări cu acte de violență împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea și liniștea publică sau să provoace indignarea cetățenilor ori să lezeze *demnitatea și onoarea* acestora.

¹ C. Bulai, *Curs de drept penal. Partea specială*, vol. I, op. cit., p. 116; O. Loghin, A. Filipaș, *Drept penal român. Partea specială*, op. cit., 1992, p. 36; I. Vasiu, *Drept penal român. Partea specială*, Ed. Argonaut, Cluj-Napoca, 2001, p. 73; C. Bulai, A. Filipaș, C. Mitrache, B.-N. Bulai, *Cr. Mitrache*, Instituții de drept penal. Curs selectiv pentru examenul de licență 2008-2009. Cu ultimele modificări ale Codului penal, ed. a 4-a, Ed. Trei, București, 2008, p. 336.

² O.A. Stoica, op. cit., p. 104; C. Barbu, *Ocrotirea persoanei în dreptul penal al Republicii Socialiste România*, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1977, p. 35.

³ F. Antolisei, *Manuale di diritto penale. Parte speciale*, vol. I, Dott. A. Giuffrè Editore, S.p.A. Milano, 2002, p. 44. În același sens, Curtea de Casație italiană, decizia din 13 februarie 1979.

⁴ V. Krey, *Strafrecht, Besonderer Teil*, Berlin, 1994, p. 2.

În sfârșit, există și autori români care relevă că momentul începerii vieții trebuie stabilit în raport cu rezultatele cercetărilor științifice medicale (de care ar trebui să țină seama știința juridică și practica judiciară)¹ sau că acest moment ar fi condiționat de particularitățile procesului nașterii în fiecare caz în parte, neputând să se fixeze teoretic și în abstract acest moment² ori că momentul apariției vieții este dificil de stabilit și, după cum rezultă din explicațiile medico-legale, se pare că în această privință nu există un criteriu unic și general valabil; de aceea, în funcție de particularitățile procesului nașterii, trebuie să se stabilească pe bază de expertiză medico-legală dacă este sau nu vorba despre o persoană în viață³.

În opinia noastră, hotărâtor este însă momentul desprinderii complete a fătului de mamă și începutul unei vieți independente de aceasta, prin tăierea cordonului ombilical, care îl face să constituie o parte a corpului mamei. Aducem ca argument art. 200 alin. (1) C.pen. (art. 177 C.pen. din 1969) care incriminează uciderea *copilului* nou-născut, adică a produsului concepției care a început o viață extrauterină⁴. O concluzie similară se desprinde și din legea penală franceză⁵.

La fel de discutabil este și momentul *instalării* morții. Trebuie să se aibă în vedere faptul că moartea reprezintă un proces și, chiar atunci când intervine aparent brusc, ea reprezintă în realitate un fenomen care se instalează în etape, iar între viață și moarte se impun așa-numitele stări terminale: preagonia, agonia și coma⁶. *Preagonia* este o etapă premergătoare agoniei, caracterizată prin stări de luciditate, stări euforice, anxietate. *Agonia* reprezintă o stare terminală caracterizată prin diminuarea funcțiilor vitale, circulația și respirația, apariția unor tulburări neurologice și scăderea acuității simțurilor. *Coma* este la rândul ei o stare terminală, caracterizată printr-o inhibiție profundă a sistemului nervos, cu păstrarea prin control bulbal a funcțiilor vegetative de bază (circulatorii și respiratorii). Diferența dintre comă și agonie rezidă, în primul rând, în aceea că, în comă, conștiința este întotdeauna absentă.

La un moment dat, survine *moartea clinică* care se caracterizează prin dispariția funcției respiratorii și a celei cardiace, dispariția activității reflexe, a activității electrice a creierului. Dacă se aplică metode de reanimare într-un interval de 2-5 minute, moartea clinică poate fi reversibilă. Moartea clinică nu trebuie confundată cu așa-zisa

---

¹ V. Dongoroz, S. Kahane, I. Oancea, I. Fodor, N. Iliescu, C. Bulai, R. Stănoiu, V. Roșca, Explicații teoretice ale Codului penal român. Partea specială, vol. III, Ed. Academiei, București, 1971, p. 182.

² I. Dobrinescu, *Infrațiuni contra vieții*, Ed. Academiei, București, 1987, p. 23; T. Vasiliu, D. Pavel, G. Antoniu, D. Lucinescu, V. Papadopol, V. Rămureanu, *Codul penal comentat și adnotat. Partea specială*, vol. I, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975, p. 70.

³ V. Cioclei, *Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei*. Cu referiri la Noul Cod penal, Ed. C.H. Beck, București, 2009, p. 6.

⁴ În același sens, G. Antoniu, *Ocrotirea penală a vieții persoanei*, în RDPen nr. 1/2002, p. 13-15; Gh. Ivan, *Drept penal. Partea specială*. Cu referiri la Noul Cod penal, op. cit., p. 6.

⁵ M. Véron, *Droit pénal special*, Éd. Armand Colin, Paris, 1999, p. 27.

⁶ V. Beliş, *Îndreptar de practică medico-legală*, Ed. Medicală, București, 1990, p. 25; V. Beliş (coord.), V. Dragomirescu, C. Naneș, E. Gacea, V. Panaitescu, N. Drugescu, *Medicină legală*, Ed. Teora, București, 1992, p. 18-20.

„moarte aparentă” (*vita minima*) care este caracterizată prin reducerea la maximum a funcțiilor vitale, astfel încât semnele vieții (respirație, puls, zgomot cardiac) sunt imperceptibile. Moartea aparentă este o stare rar întâlnită – cunoscută mai ales din literatura veche – dar care a impus, între altele, neefectuarea autopsiei mai devreme de 24 de ore de la deces.

După etapa morții clinice urmează *moartea biologică* sau *moartea creierului*. Aceasta se instalează în condițiile în care creierul este privat de oxigen pe o perioadă mai mare de cinci minute. Apoi apar unele modificări structurale ireversibile la nivel cerebral, modificări care fac inutilă reanimarea funcțiilor cardio-respiratorii, deși acest lucru nu este imposibil. Din acest moment încep să apară semnele morții reale (oprirea metabolismului și apariția modificărilor cadaverice).

Existența acestor etape a dus la formularea a două teorii diferite cu privire la momentul morții, una care susținea coincidența între momentul morții și moartea creierului și alta care considera „că moartea reprezintă încetarea vieții întregului organism, teorie susținută pe baza existenței unor cazuri de revenire după come prelungite timp de 1-2 luni, cu EEG (Electroencefalogramă) plat”¹. În prezent se admite în unanimitate în doctrina medico-legală că prima teorie este cea corectă, respectiv faptul că momentul morții coincide cu moartea creierului².

Autorii englezi au criticat sever lipsa unei precizări legale a momentului morții victimei, subliniindu-se că aceasta creează o anumită incertitudine în rezolvarea cauzelor de acest fel. Se sugerează a se adopta opinia potrivit căreia momentul morții este cel al încetării funcțiilor creierului³.

12. Obiectul material. Obiectul material al infracțiunii de omor este reprezentat de corpul unei persoane în viață⁴. În doctrina penală s-a subliniat faptul că, deoarece „viața unei persoane nu poate exista decât în corpul persoanei, există o unitate organică între obiectul juridic și obiectul material al acestei infracțiuni”⁵. S-a replicat că, cel puțin din punct de vedere teoretic, în cazul omorului, ca și în cazul celorlalte infracțiuni împotriva vieții, se poate foarte bine contesta existența unui obiect material, în sensul pur al noțiunii; viața nu poate fi, pur și simplu, materializată în corpul persoanei⁶.

---

¹ V. Beliș, op. cit., p. 29.

² V. Cioclei, Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 15; V. Cioclei, Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei. Cu referiri la Noul Cod penal, op. cit., p. 8.

³ C. Elliot, F. Quinn, Criminal Law, London, 2000, p. 51.

⁴ Nu interesează stabilirea timpului cât ar fi trăit victima dacă nu ar fi fost ucisă. Chiar dacă există cauze care ar fi dus ulterior la o moarte naturală, fapta constituie omor (Trib. Suprem, Colegiu penal, decizia nr. 581/1961, în L.P. nr. 9/1961, p. 88).

⁵ C. Bulai, A. Filipaș, C. Mitrache, B.-N. Bulai, Cr. Mitrache, op. cit., p. 338.

⁶ V. Cioclei, Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei, op. cit., p. 15, 19-20; V. Cioclei, Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei. Cu referiri la Noul Cod penal, op. cit., p. 9, 14.

13. Subiectul activ. Omorul nu este condiționat de vreo calitate specială a subiectului; în consecință, infracțiunea poate fi săvârșită de către orice persoană.

Participația penală este posibilă atât sub forma coautoratului, cât și sub forma instigării sau a complicității.

În privința coautoratului, în practica noastră judiciară au fost pronunțate o serie de decizii, care își mențin actualitatea, chiar dacă unele dintre ele sunt mai vechi. Astfel, s-a statuat că fapta participantului la săvârșirea infracțiunii de omor, de a folosi împotriva victimei un spray paralizant, urmată de lovirea repetată a acesteia de către cel de al doilea participant cu un corp dur asupra zonei capului, cauzându-i leziuni care au dus la deces, constituie coautorat la omor, iar nu complicitate¹. Există coautorat la infracțiunea de omor dacă inculpații au acționat împreună lovind concomitent victima în cadrul unei activități indivizibile și în realizarea intenției lor de a ucide; respectiv dacă ei au îndeplinit, fiecare în parte, printr-o acțiune simultană și conjugată, toate actele obiective ce caracterizează infracțiunile respective, fiind conștienți de urmările ce le vor produce și dorind sau acceptând consecințele acțiunii lor comune; nu este relevant care dintre loviturile aplicate au fost mortale². În sprijinul acestor soluții s-a subliniat că, acționând cu intenția de a omorî și în legătură nemijlocită cu acțiunile celorlalți coautori, coinculpați, chiar acei care n-au aplicat victimei o lovitură mortală, au contribuit, implicit, la reducerea posibilităților acesteia de a se apăra, la slăbirea forțelor ei fizice și psihice, consecințe care s-au înscris în procesul causal care a condus la moartea victimei. Sub acest aspect, loviturile nemortale aplicate victimei de unii coinculpați nu pot fi desprinse de ansamblul acțiunilor agresive la care a fost supusă victima, neputându-se delimita măsura în care o

---

¹ C.S.J., Secția penală, decizia nr. 1262/1997 (<http://www.legalis.ro/>).

² Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 1362/1983, în Repertoriu III, p. 202; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 1940/1980, în Repertoriu III, p. 40; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 467/1978, în RRD nr. 7/1978, p. 53; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 2062/1974, în C.D. 1974, p. 309; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 207/1971, în Repertoriu I, p. 70; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 1969/1971, în Repertoriu I, p. 70; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 2894/1971, în RRD nr. 3/1972, p. 165; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 3795/1970, în RRD nr. 4/1971, p. 143. În același sens, I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 30/2011 (<http://www.scj.ro/>). În cazul infracțiunii de omor, participația sub forma coautoratului subzistă și în ipoteza în care nu toți participanții contribuie în aceeași măsură la producerea rezultatului morții, esențial fiind ca acțiunile simultane sau succesive săvârșite de către fiecare participant să se completeze reciproc și toate împreună să alcătuiască activitatea unică, indivizibilă, considerată în ansamblu activitatea de săvârșire a faptei, indiferent de valoarea contributivă separată a fiecărei acțiuni în parte. În consecință, există participație sub forma coautoratului la săvârșirea infracțiunii de omor calificat prevăzute în art. 188 raportat la art. 189 alin. (1) lit. h) C.pen. [infracțiunii de omor deosebit de grav prevăzute în art. 174 raportat la art. 176 alin. (1) lit. a) C.pen. din 1969] în cazul în care toți făptuitorii au acționat împreună, lovind concomitent sau succesiv victima, cu băte, furci, lopeți și cu o rangă de fier, precum și cu pumnii și picioarele, în mod repetat și cu deosebită intensitate, neavând relevanță care sau dacă vreuna dintre loviturile aplicate victimei a fost sau nu mortală.

lovitură sau alta, obiectiv nemortală, a împiedicat victima să se apere, i-a diminuat capacitatea de ripostă față de toți inculpații¹.

Există coautorat la omor când unul dintre infractori conduce autoturismul cu viteză, refuzând să oprească la cererea victimei, iar celălalt infractor aplică cu un cuțit mai multe lovituri mortale victimei²; tot astfel, dacă inculpații au atacat împreună victima, iar în timpul acestui atac unul dintre ei a lovit-o cu un cuțit în timp ce celălalt a imobilizat-o și a încercat să o dezarmeze³; de asemenea, dacă unul dintre inculpați, lovind cu un cuțit victima, a contribuit la slăbirea puterii ei de rezistență și de apărare, înlesnind aplicarea loviturilor mortale de către celălalt inculpat⁴; tot astfel, dacă a lovit cu toporul o persoană care sărise în apărarea victimei⁵.

Din cele ce precedă rezultă că, pentru a deosebi pe coautori de complici, se vor căuta în realitatea concretă, contribuțiile indirecte și totodată esențial necesare integrate în antecedenta causală a rezultatului socialmente periculos, în lipsa cărora acesta nu s-ar fi produs în același mod și în aceeași măsură, devenind astfel, prin întrepătrunderea lor cu contribuțiile directe, indivizibile și indispensabile săvârșirii infracțiunii de omor⁶.

Nu constituie coautorat simpla prezență fizică a unei persoane la locul și în momentul săvârșirii omorului alături de inculpați⁷. Numai prezența fizică a unei persoane la locul și în momentul când se comite o infracțiune de omor nu poate constitui coautorat, deoarece lipsesc actele materiale de executare, în vreuna dintre formele specifice coautoratului, a acțiunii tipice constitutive a infracțiunii. În raport cu împrejurările concrete, prezența fizică a unui inculpat, în condițiile arătate, ar putea constitui un sprijin moral dat agresorilor, dacă a cunoscut intenția lor de a ucide victima și a urmărit să-i încurajeze, prin prezența sa, în desăvârșirea hotărârii luate⁸.

---

¹ G. Antoniu (coord.), C. Bulai (coord.), R.M. Stănoiu, A. Filipaș, C. Mitrache, V. Papadopol, C. Filișanu, Practica judiciară penală, vol. I. Partea generală, Comentariu nr. 7, Ed. Academiei, București, 1988, p. 90.

² Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 1679/1973, în RRD nr. 10/1973, p. 173.

³ Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 2340/1971, în RRD nr. 12/1971, p. 155. În același sens, C.A. București, Secția I penală, decizia nr. 2050/A/1996, în RDPen nr. 1/1997, p. 120; I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 300/2012 (<http://www.scj.ro>) {persoana care a imobilizat victima infracțiunii de omor săvârșită în public prin aplicarea mai multor lovituri de cuțit, anihilându-i orice posibilitate de apărare și ripostă, are calitatea de coautor la săvârșirea infracțiunii de omor prevăzute în art. 188 C.pen. [infracțiunii de omor calificat prevăzute în art. 174 raportat la art. 175 alin. (1) lit. i) C.pen. din 1969], acțiunea de imobilizare a victimei având caracter determinant, esențial în acțiunea conjugată deucidere a victimei}.

⁴ Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 360/1979, în RRD nr. 10/1979, p. 66; Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 71/1979, în RRD nr. 7/1979, p. 65.

⁵ Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 1689/1977, în Repertoriu II, p. 52.

⁶ Gh. Ivan, Criteriul distincției între actele de coautorat și cele de complicitate, în Dreptul nr. 12/1999, p. 138.

⁷ Trib. Suprem, Secția penală, decizia nr. 2819/1982, în Repertoriu III, p. 40.

⁸ I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 983/2011 (<http://www.scj.ro>). Fapta de a aplica victimei lovituri cu un băț, care ar fi necesitat pentru vindecare circa 10 zile de îngrijiri medicale, săvârșită în public, cu intenția de a-i aplica o corecție, urmată de îndepărtarea inculpatului B.M. de lângă victimă și, ulterior, de aplicarea de către inculpatul B.G. a mai multor lovituri

Chiar și în această ipoteză, făptuitorul ar putea răspunde pentru complicitate la infracțiune (complicitate morală), dar nu pentru coautorat. De asemenea, chiar dacă nu a fost complice, cel în cauză ar putea răspunde pentru infracțiunea de nedenumțare

---

de cuțit în zone vitale, care au cauzat decesul victimei, constituie infracțiunea de lovire sau alte violențe prevăzută în art. 193 alin. (2) C.pen. [art. 180 alin. (2) C.pen. din 1969], iar nu complicitate la infracțiunea de omor prevăzută în art. 48 alin. (1) raportat la art. 188 alin. (1) C.pen. [complicitate la infracțiunea de omor calificat prevăzută în art. 26 raportat la art. 174 alin. (1) și art. 175 alin. (1) lit. i) C.pen. din 1969]. Față de modalitatea și împrejurările comiterii faptei de către inculpatul B.M., I.C.C.J. apreciază că încadrarea juridică dată faptei comise de inculpat de către instanța de fond, aceea prevăzută în art. 193 alin. (2) C.pen. [art. 180 alin. (2) C.pen. din 1969], este legală și temeinică și corespunde întregului ansamblu probator administrat în cauză. Nu rezultă din probele dosarului că inculpații s-ar fi înțeles înaintea sau în timpul săvârșirii infracțiunii pentru a suprima viața victimei, intenția inculpatului B.M. fiind aceea de a-i aplica o corecție. Pentru existența complicității este necesar a fi îndeplinite cumulativ mai multe condiții, și anume prevederea de către complice a acțiunii sau inacțiunii ce urmează să fie executată de către autor și a urmărilor ei, alăturarea actului complicelui la acțiunea sau inacțiunea realizată de către autor, acceptarea sau urmărirea de către complice a producerii urmărilor prevăzute, precum și contribuția efectivă a complicelui la comiterea infracțiunii. Or, din probele existente la dosar, nu se poate reține că inculpații au acționat în mod coordonat, acțiunile lor nu s-au intersectat, fiecare acționând singular, inițial victima fiind lovită de inculpatul B.M. și, ulterior, a venit lângă el inculpatul B.G., care i-a aplicat o lovitură fatală. Faptul că inculpatul B.M. nu a cunoscut intenția inculpatului B.G. de a suprima viața victimei rezultă atât din declarațiile martorilor oculari care au precizat constant că inculpatul B.M. alerga după victimă, fiind înarmat cu un băț, cât și din atitudinea sa în sensul că, deși în căruță existau obiecte tăietoare, apte să producă rezultatul letal, el nu a luat niciunul dintre aceste obiecte, ci doar un băț, împrejurare ce conduce la concluzia că nu a dorit decât să o lovească pe victimă. Contribuția sa nu a fost de natură să-l determine pe inculpatul B.G. să acționeze cu mai mult curaj, știind că este ajutat de fratele său, cât timp, având în vedere comportamentul extrem de violent al inculpatului B.G., atât în familie, cât și în comunitate, nu avea nevoie nici de sprijin moral și nici de acțiuni conjugate ale fratelui său. Argumentele prezentate de către instanța de apel în sprijinul soluției adoptate nu sunt atât de puternice încât să întărească convingerea instanței că inculpatul B.M. a comis acte de complicitate la infracțiunea de omor. Astfel, faptul că inculpatul B.M. a fost sancționat administrativ, este frate cu inculpatul B.G. și cunoștea firea violentă a acestuia, precum și împrejurarea că și el a amenințat în prima parte a conflictului că o va bate și o va omori pe victimă (acestea fiind argumentele reținute de instanța de apel), nu sunt determinante în a aprecia că fapta comisă de inculpatul B.M. întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 48 alin. (1) raportat la art. 188 alin. (1) C.pen. [art. 26 raportat la art. 174 alin. (1) și art. 175 alin. (1) lit. i) C.pen. din 1969], așa cum în mod greșit a reținut instanța de apel. Față de modul de derulare a evenimentelor rezultat din declarațiile martorilor oculari, care au arătat în mod constant pe parcursul procesului penal că inculpatul B.M. i-a aplicat victimei câteva lovituri peste spate cu bățul, împrejurarea că acesta, inițial, a luat din căruță o coasă pe care a abandonat-o, după care s-a înarmat cu un băț pe care l-a folosit la agresarea victimei, producându-i leziuni ce ar fi necesitat pentru vindecare circa 10 zile de îngrijiri medicale, I.C.C.J. apreciază că fapta comisă de către inculpatul B.M. întrunește elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute în art. 193 alin. (2) C.pen. [art. 180 alin. (2) C.pen. din 1969], fapt pentru care va menține soluția pronunțată de către instanța de fond.

– a omorului – (art. 266 C.pen.) dacă s-a aflat întâmplător de față și nu a comunicat autorităților infracțiunea de care a luat cunoștință¹.

Tot în practica judiciară s-a decis că în conformitate cu dispozițiile art. 50 alin. (2) C.pen. [art. 28 alin. (2) C.pen. din 1969], circumstanțele privitoare la faptă se răsfrâng asupra participanților, numai în măsura în care aceștia le-au cunoscut sau le-au prevăzut. Prin urmare, dacă instigatorul a determinat patru persoane să săvârșească acte de agresiune împotriva victimei, punându-le la dispoziție obiecte apte de a produce moartea, acesta a prevăzut posibilitatea comiterii tentativei la infracțiunea de omor de către coautori și, în consecință, va răspunde pentru instigare la tentativa la infracțiunea de omor².

14. Subiectul pasiv. Subiectul pasiv (victima) al infracțiunii de omor nu este, nici el, circumstanțiat; poate fi deci subiect pasiv orice persoană a cărei viață a fost suprimată. Firește trebuie să fie o persoană în viață, așa cum am mai relevat.

Atât în doctrina română³, cât și în cea străină⁴, teza dominantă este aceea că nu interesează dacă victima, în momentul uciderii, era viabilă, adică avea și capacitatea de a trăi mai multă vreme. O opinie izolată a emis Vannini, în sensul că nu este suficient ca victima să fi fost în viață, ci ar fi trebuit să aibă și capacitatea de a trăi; această opinie nu a fost acceptată în doctrina și jurisprudența italiană⁵.

Având în vedere că legea apără viața oricărei persoane, constituie omor și fapta aceluia care ucide pe un condamnat la pedeapsa cu moartea sau pe o persoană care suferă de o boală incurabilă.

De asemenea, nu interesează sexul, naționalitatea, condițiile de sănătate fizică sau psihică, vârsta ori poziția socială a victimei etc.

O problemă deosebită se ridică în cazul uciderii ființelor cu grave malformații (două capete, fără brațe etc.), care n-ar putea fi considerate de alții ca fiind ființe omenești, ci „monștri”. Chestiunea este delicată, pentru că în favoarea uciderii „monștrilor” pledează rațiuni de milă umană și de conviețuire socială. Cu toate acestea – arată unii autori – nu este niciun dubiu că uciderea lor nu este posibilă, afară de cazul când apar atât de anormali încât nu ar putea fi socotiți „oameni”⁶. După alți autori, în toate cazurile, uciderea acestora n-ar constitui infracțiunea de omor. În ceea ce ne privește, considerăm că în nicio situație nu ar trebui admisă uciderea „monștrilor”,

---

¹ G. Antoniu (coord.), C. Bulai (coord.), R.M. Stănoiu, A. Filipaș, C. Mitrache, V. Papadopol, C. Filișanu, op. cit., vol. I, Comentariu nr. 10, p. 91.

² I.C.C.J., Secția penală, decizia nr. 2303/2012 (<http://www.scj.ro>).

³ V. Cioclei, Drept penal. Partea specială. Infrațiuni contra persoanei, op. cit., p. 20; C. Bulai, A. Filipaș, C. Mitrache, B.-N. Bulai, Cr. Mitrache, Instituții de drept penal. Curs selectiv pentru examenul de licență 2008-2009. Cu ultimele modificări ale Codului penal, op. cit., p. 338.

⁴ F. Antolisei, op. cit., 2002, p. 45; L. Delpino, Diritto penale. Parte speciale, XV Edizione, Ed. Giuridiche Simone, Napoli, 2006, p. 420.

⁵ Curtea de Casație italiană, decizia din 25 ianuarie 1971.

⁶ F. Antolisei, op. cit., 2002, p. 45; L. Delpino, Diritto penale. Parte speciale, Edizioni Giuridiche Simone, Venezia, Ottobre 2001, p. 993.